

Byzantina Symmeikta

Vol 30

BYZANTINA SYMMEIKTA 30

Βιβλιοκρισία: Α. ΔΕΛΕΟΓΛΟΥ, Συμβολή στη μελέτη του ιστορικού έργου του Ιωάννου Κιννάμου, Εκδόσεις Νούφαρο, Σέρρες 2016

Avva Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΘΗ

doi: [10.12681/byzsym.22527](https://doi.org/10.12681/byzsym.22527)

Copyright © 2020, Avva Σπυρίδωνος ΣΚΛΑΒΕΝΙΘΗ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

ΣΚΛΑΒΕΝΙΘΗ Α. Σ. (2020). Βιβλιοκρισία: Α. ΔΕΛΕΟΓΛΟΥ, Συμβολή στη μελέτη του ιστορικού έργου του Ιωάννου Κιννάμου, Εκδόσεις Νούφαρο, Σέρρες 2016. *Byzantina Symmeikta*, 30, 375–377.
<https://doi.org/10.12681/byzsym.22527>

Α. ΔΕΛΕΟΓΛΟΥ, *Συμβολή στη μελέτη του ιστορικού έργου του Ιωάννου Κιννάμου*, Εκδόσεις Νούφαρο, Σέρρες 2016, σελ. 539, ISBN 978-960-87815-2-8

Το βιβλίο του κ. Α. Δελέογλου με τίτλο «Συμβολή στη μελέτη του ιστορικού έργου του Ιωάννου Κιννάμου» αποτελεί επεξεργασμένη και εμπλουτισμένη εκδοχή της διδακτορικής του διατριβής, η οποία ολοκληρώθηκε το 2009 με επόπτη τον Ομότιμο πλέον Καθηγητή Βυζαντινής Φιλολογίας του ΕΚΠΑ κ. Ταξιάρχη Κόλια.

Το βιβλίο αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο διαιρείται σε τέσσερα κεφάλαια, εκ των οποίων το πρώτο (σσ. 16-126), πέρα από το βιογραφικά στοιχεία του Κιννάμου, περιέχει πληροφορίες για το χρόνο συγγραφής του έργου του, για τα χειρόγραφα που το διασώζουν, τις πηγές του ιστορικού, τη μέθοδο συγγραφής του, καθώς και γλωσσικές και υφολογικές επισημάνσεις. Παράλληλα, στο κεφάλαιο αυτό ο συγγραφέας σχολιάζει μεταξύ άλλων και τη στάση του Κιννάμου απέναντι στον πρωταγωνιστή του ιστορικού του έργου, τον Μανουήλ Κομνηνό, καθώς και την επικριτική διάθεση του αυτοκράτορα έναντι των δυτικών.

Στο δεύτερο κεφάλαιο (σσ. 126-140) ο κ. Δελέογλου καταπιάνεται με το ζήτημα των «εσωτερικών παραπομπών» στο έργο του Κιννάμου, επιχειρώντας να αναδείξει το γεγονός ότι το σύγγραμμα αυτό δεν έτυχε μιας συνολικής επεξεργασίας από τον ιστορικό.

Στο τρίτο κεφάλαιο (σσ. 140-178) παρατίθενται χωρία από τον κατά τι μεταγενέστερο Νικήτα Χωνιάτη, κατ' αντιπαράθεση με τα αντίστοιχα του Κιννάμου, προκειμένου να καταδειχθεί η άποψη ότι ο Χωνιάτης γνώριζε και αξιοποίησε το έργο του Κιννάμου.

Το τέταρτο κεφάλαιο (σσ. 178-242) πραγματεύεται το ρόλο της «τύχης», της «μοίρας» και της «θείας πρόνοιας» στο έργο του ιστορικού, καθώς και την αντίληψη ότι ο άνθρωπος έχει τον πρωταγωνιστικό ρόλο στο ιστορικό γίνεσθαι.

Το δεύτερο μέρος του βιβλίου έχει κυρίως ιστορικό ενδιαφέρον, καθώς στόχο έχει να αναδείξει τον πολεμικό-στρατιωτικό χαρακτήρα του έργου του Κιννάμου. Διακρίνεται σε δύο κεφάλαια, στο πρώτο από τα οποία (σσ. 242-344) σχολιάζονται με λεπτομέρεια οι περιγραφές πολιορκιών και κατακτήσεων. Στο πλαίσιο του σχολιασμού αυτού, ο κ. Δελέογλου πραγματεύεται ζητήματα στρατιωτικής ορολογίας, ενώ συγκρίνει τις περιγραφόμενες μεθόδους πολιορκίας με αντίστοιχες προγενέστερων στρατιωτικών εγχειριδίων («Τακτικά» Λέοντος ΣΤ', «De Obsidione Toleranda» Άωνούμου) ή άλλων ιστορικών έργων («Άλεξιάς» Άννας Κομνηνής), προκειμένου να καταδείξει ότι η πολιορκητική τέχνη του 12ου αι. δεν είχε σημαντικές αποκλίσεις από ό,τι ίσχυε τους προηγούμενους αιώνες.

Στο δεύτερο κεφάλαιο (σσ. 344-376) ο συγγραφέας εξετάζει τη στάση του ιστορικού έναντι των γυναικών, οι οποίες είτε συμμετέχουν σε γεγονότα στρατιωτικά είτε διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο πολιτικό γίγνεσθαι μέσω των συνοικεισίων τους με ισχυρές προσωπικότητες.

Το βιβλίο συμπληρώνεται με δύο χρηστικά παραθέματα, στο πρώτο από τα οποία (σσ. 377-418) ο κ. Δελέογλου εκθέτει εν περιλήψει το περιεχόμενο των οκτώ βιβλίων της Ιστορίας του Κιννάμου, ενώ στο δεύτερο (σσ. 419-477) παραθέτει τον κατάλογο των «εσωτερικών παραπομπών», βάσει των οποίων αποδεικνύεται η απουσία ολοκληρωμένης επεξεργασίας του ιστορικού έργου. Ακολουθεί ο κατάλογος της βιβλιογραφίας και των συντομογραφιών (σσ. 478-496), μία περιλήψη στην αγγλική γλώσσα (σσ. 497-499) και τρία ευρετήρια (σσ. 500-539), το πρώτο κυρίων ονομάτων, το δεύτερο γεωγραφικών όρων και το τρίτο ονομάτων της βιβλιογραφίας.

Συνολικά, η μελέτη αποτελεί μια αξιόλογη προσφορά για τον μελετητή του έργου του Κιννάμου, αλλά και για τους ιστοριοδίφες με ειδικό ενδιαφέρον στη στρατιωτική ιστορία του Βυζαντίου. Ένα βασικό μειονέκτημα του βιβλίου ωστόσο είναι η ελλιπής τυπογραφική επιμέλεια, αποτέλεσμα της οποίας είναι η άστοχη χρήση των πλαγίων χαρακτήρων και η μη φροντισμένη σελιδοποίηση (π.χ. στη σελ. 242 ολοκληρώνεται το πρώτο μέρος του βιβλίου και αρχίζει αμέσως το άλλο, ενώ στη σελ. 336 ο τίτλος του υποκεφαλαίου είναι στην τελευταία γραμμή της σελίδας)¹, καθώς και αρκετές αβλεψίες. Ενδεικτικά, αναφέρουμε ορισμένα παροράματα:

1. Εξίσου ακαλαίσθητο είναι και το γεγονός ότι σε όλο σχεδόν το κείμενο υπάρχουν πολλές περιπτώσεις, όπου η μια παρήνθεση διαδέχεται την άλλη, όταν ο συγγραφέας θέλει να παραθέσει χωρίο του Κιννάμου και κατόπιν σελίδα και στίχο της εκδόσεως, π.χ. σ. 329: (ὄσοις τε τὸ δεΐλαιον τοῦτο γένος ἔκουσίοις ἑαυτὸ ξυνέδησε κακοῖς) (σ. 245, 20-21).

Σελ. 37: ταχέως ἵππου (αντί του: ταχέος)

Σελ. 174: περιγράφοντας (αντί του: περιγράφοντας)

Σελ. 241: Κοινές ἀντιλήψεις ἀντιλήψεις (επανάληψη)

Σελ. 248: τῶν ἓνα ἐκ τῶν δύο (αντί του: τὸν ἓνα ἐκ τῶν δύο).

Σελ. 324: πυρπολύσουν (αντί του: πυρπολήσουν)

Σελ. 351: ἐνεχερίασε (αντί του: ἐνεχυρίασε) κ.λπ.

Ανακεφαλαιωτικά, το βιβλίο του κ. Δελέογλου δείχνει την ικανοποιητική γνώση της βιβλιογραφίας εκ μέρους του συγγραφέα, αλλά και την προσήλωση στις πηγές. Πέρα από τις τυπογραφικές αβλεψίες, οι οποίες προδίδουν εκδοτική προχειρότητα, η μελέτη είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για την προσέγγιση του ιστορικού έργου του Ιωάννου Κιννάμου.

ANNA ΣΚΛΑΒΕΝΙΘ

Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών/ΕΙΕ

